

Razvoj sustava predškolskog odgoja od 1945.

pripremili smo za vas

1945.

Uputstvo za organizaciju i rad u zabavištima propisuje zadaću zabavišta – razvoj i odgoj djece; besplatan i neobavezan polazak (djeca 4 do 7 godina); obavezno osnivanje zabavišta u gradskim i industrijskim središtima

1947.

Uredba o dječjim jaslicama definira jaslice kao socijalno-zdravstvene ustanove za smještaj, njegu i društveni odgoj djece u dobi do 3 godine: zadaća im je omogućavanje majkama sudjelovanje na tržištu rada i u javnom životu te dopuna odgoja obitelji; doprinos roditelja za smještaj određuje se prema prihodima obitelji te broju uzdržanih članova obitelji

1956.

Zakon o dječjim vrtićima definira prestanak rada obdaništa; reorganizacija i pedagoške promjene u zabavištima koja počinju djelovati kao dječji vrtići s poludnevnom boravkom

1960.

Preporuka o rješavanju problema predškolskog odgoja i širenju mreže dječjih vrtića propisuje kako je vrtić najbolja dopuna obiteljskom odgoju i priprema djece za školu

1965.

Zakon o dječjim vrtićima propisuje kako je predškolski odgoj integralni dio odgoja i obrazovanja te da dječji vrtići pridonose potpunijem ostvarivanju općeg odgojnog cilja; propisuje zadatke vrtića: razvoj djece, pomoć roditeljima te suradnja s mjesnim zajednicama i društvenim organizacijama; sredstva za rad vrtića osigurava osnivač te on može odrediti da dio sredstava može biti na teret roditelja

1945.

Uputstvo za organizaciju, socijalno-zdravstveni i odgojni rad obdaništa za djecu predškolskog doba u gradovima i industrijskim mjestima regulira osnivanje i *uzdržavanje* obdaništa, primanje djece u ustanovu (3 do 7 godina), temelje odgojnog rada, upravu i osoblje obdaništa, odbor roditelja te nadzor nad radom obdaništa

1949.

Pravilnik o organizaciji i radu dječjih vrtića određuje vrtiće kao odgojne ustanove za djecu u dobi od 3 godine pa do polaska u školu te kao ustanove čija je svrha omogućavanje ženama 'sudjelovanje u socijalističkoj izgradnji zemlje'

1951.

Uredba o samostalnom financiranju ustanova
Uredba o visini i načinu plaćanja doprinosa roditelja za djecu u dječjim ustanovama određuje da se izdaci za rad obdaništa prebacuju na roditelje što dovodi do smanjenog obuhvata djece i sužavanja mreže

1958.

Opći zakon o školstvu propisuje zadatke te način osnivanja predškolskih institucija

1959.

Zakon o budžetima i financiranju samostalnih ustanova propisuje prijelaz s proračunskog na samostalno financiranje

1962.

Zakon o financiranju školstva povisuje povećanu obvezu doprinosa roditelja za boravak djece u vrtićima

1967.

Zakon o financiranju određenih oblika društvene zaštite djece definira osnivanje općinskih fondova za institucije i usluge predškolskog odgoja, a sredstva se koriste za izgradnju, adaptaciju i opremanje predškolskih institucija, kao i za plaćanje troškova usluga djeci

1974.

Zakon o društvenoj brizi o djeci predškolske dobi

regulira osnivanje samoupravnih interesnih zajednica radnika u kojima se na načelu solidarnosti osiguravaju sredstva za predškolski odgoj; propisuju se kriteriji za uključivanje djece u predškolske programe: potrebe djeteta, zaposlenost roditelja, radni i stambeni uvjeti, imovinsko stanje, odnosi u obitelji i sl.

1981.

Zakon o društvenoj brizi za djecu

regulira organiziranje predškolske skrbi za djecu čiji je cilj njega, odgoj i zaštita djece za vrijeme rada roditelja; minimalna priprema za školu te doprinos planiranju obitelji; prvenstvo pohađanja imaju djeca s jednim roditeljem ili oba zaposlena roditelja, djeca bez roditeljske skrbi, djeca s teškoćama u razvoju, djeca koja žive u teškim zdravstvenim i socijalnim uvjetima

1991.

Zakon o društvenoj brizi za djecu

ravnatelj više ne imenuje natječajna komisija sastavljena od 3 predstavnika radnika, 1 predstavnika roditelja i 1 predstavnika skupštine općine, već skupština općine na čijem je području sjedište organizacije

1997.

Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi

definira donju granicu od 6 mjeseci za ostvarivanje prava na predškolsku skrb; veći pluralizam osnivača; propisuje obvezu donošenja plana mreže dječjih vrtića¹

1970.

Rezolucija o razvoju odgoja i obrazovanja na samoupravnoj osnovi

ističe potrebu širenja mreže predškolskih institucija budući da je to razdoblje ključno za razvoj djeteta

1980.

Zakon o odgoju i osnovnom obrazovanju

definira specifične zadatke predškolskog odgoja vezane uz razvoj djeteta i pripremu za školu te uvodi kraće programe za djecu koja nisu obuhvaćena vrtićima, posebno u godini prije polaska u školu

1990.

Zakon o društvenoj brizi za djecu

definira donju granicu od jedne godine za ostvarivanje prava na društveno organizirani predškolski odgoj te trajanje pripreme za školu od 250 sati; propisuje uvjete u pogledu stručnog osoblja; detaljno propisuje financijske obveze jedinica lokalne samouprave te države

1993.

Zakon o društvenoj brizi za djecu

ukida Fondove predškolskog odgoja; osnivač može biti i županija te vjerske zajednice

Izvori:

Iris, 1984.; Lipovac, 1985.; SLFNRJ49/51; NN24/56; NN54/65; NN51/74; NN28/81, 12/89, 20/90, 47/90, 9/91; NN18/91, 27/93; NN10/97, 107/07

Baran, J., Dobrotić, I. i Matković, T. (2011.): *Razvoj institucionaliziranog predškolskog odgoja u Hrvatskoj: promjene paradigme ili ovisnost o prijašnjem putu?*, Napredak, Vol. 152, br. 3-4, str. 521 - 540 dostupno na <http://hrcak.srce.hr/82790> posjećeno 18.4.2013.

¹ Nap.ur. Iako u shemi autori spominju uglavnom zakonske dokumente koji uređuju razvoj predškolskog sustava, smatramo važnim pridodati i sljedeće zakonske i programske dokumente:

- Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (1991.) – umjesto od ciljeva i sadržaja obrazovanja polazi se od djeteta samog, njegovih razvojnih i individualnih potreba, interesa i prava - humanističko-razvojna orijentacija
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi (2007.) - Zakon dopunjen odredbama koje zabranjuju rad u dječjim vrtićima svim radnicima pravomoćno osuđenim za određena kaznena djela
- Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (63/2008 i 90/2010) – propisani standardi i normativi za obavljanje djelatnosti predškolskog odgoja, ujednačavanje uvjeta rada
- Nacionalni okvirni kurikulum (2010.) – rani i predškolski odgoj i obrazovanje ulazi u objedinjeni dokument čitave vertikalne odgojno-obrazovnog sustava, od ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja do srednjoškolskog obrazovanja